

”Sama ruoka on eri makuista ulkona”

**Metsäpäiväkotitoiminnan toteuttaminen elämispäivä-
koti Kuusenärkkäissä**

Linda Pippuri

Opinnäytetyö

Kesäkuu 2021

Terveys- ja hyvinvointialat

Sosionomi (AMK), sosionomin tutkinto-ohjelma

Tekijä(t) Pippuri, Linda	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä kesäkuu 2021
	Sivumäärä 47	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi "Sama ruoka on eri makuista ulkona" Metsäpäiväkotitoiminnan toteuttaminen Elämispäiväkoti Kuusenärkkäissä		
Tutkinto-ohjelma Sosionomi		
Työn ohjaaja(t) Raija Lundahl, Merja Nybacka		
Toimeksiantaja(t) Elämispäiväkoti Kuusenärkkäät		
Tiivistelmä Opinnäytetyön tarkoituksena oli pyrkiä selvittämään millaisin nykyisin keinoin metsäpäiväkotitoimintaa ja pedagogista toimintaa pystyy toteuttamaan käytettävissä olevin resurssein ja miten siitä voitaisiin tehdä jokapäiväinen tapa toimia. Viikon aikana oppimisen eri osa-alueet tulivat huomioiduksi toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa yritykselle tietoa, kuinka toteuttaa metsäpäiväkotitoimintaa Elämispäiväkoti Kuusenärkkäissä. Opinnäytetyön teoriaosuudessa on tarkasteltu varhaiskasvatusta, lapsen osallisuutta, ympäristö- ja seikkailukasvatusta sekä elämyspedagogiikkaa. Tutkimuksen aineiston keruu tapahtui tiedonhaulla, benchmarking-menetelmällä ja yksilöhaastattelujen avulla. Tutkimuksen varsinaisessa toteutuksessa menetelmänä käytettiin pilotointia sekä havainnoimalla lapsia sekä rohkaisemalla heitä ilmaisemaan mielipiteensä tutkimuksen aikaisesta toteutuksesta. Tutkimus toteutettiin päiväkodissa 5-vuotiaiden lasten ryhmässä syys-lokakuun vaihteessa 2020 Tutkimukseen osallistunut varhaiskasvatuksen yksikkö ei ole profiloitunut metsäpäiväkodiksi. Opinnäytetyössä osoitettiin yrityksellä olevan edellytykset toteuttaa ja kehittää toimintaa siten, että suurin osa päivästä toimittaisiin ulkona opiskellen ja luonnosta nauttien.		
Avainsanat (asiasanat) Varhaiskasvatus, pedagogiikka, lapsen osallisuus, pilotointi, metsäpäiväkoti, ympäristökasvatus, seikkailukasvatus, elämyspedagogiikka,		
Muut tiedot (Salassa pidettävät liitteet)		

Author(s) Pippuri, Linda	Type of publication Bachelor's thesis	Date June 2021 Language of publication: Finnish
	Number of pages 47	Permission for web publication: x
Title of publication "Sama ruoka on eri makuista ulkona" Forest daycare implementation in early childhood education at Elämispäiväkoti Kuusenkärkkäät		
Degree programme Bachelor of social services		
Supervisor(s) Raija Lundahl, Merja Nybacka		
Assigned by Elämispäiväkoti Kuusenkärkkäät		
Abstract <p>The purpose of this thesis was to find out how to carry out learning in nature with available resources at present and how to make it a daily habit. During the week various aspects of learning were taken in to count in the planning and implementation of activities. The aim of the thesis was to provide information to the company how to implement learning in nature at Elämispäiväkoti Kuusenkärkkäät.</p> <p>In the theoretical part of this thesis there was examined early childhood education, participation of children, environmental education, adventure education and experiential pedagogy.</p> <p>Material of this thesis was gathered by using research for theoretical books, benchmarking-method and individual interview as a way to get information for thesis. As a method was used piloting. Children were also observed and encouragement them to express their own opinion during research. Research was done at daycare with 5-year-olds at autumn 2020.</p> <p>Results of research showed that even though Elämispäiväkoti Kuusenkärkkäät hasn't organized to be nature focused daycare it has all the possibilities to carry out learning in nature and develop their own business.</p>		
Keywords/tags (subjects) early childhood education, pedagogy, children participation, piloting, environmental education, adventure education, experiential pedagogy		
Miscellaneous (Confidential information)		

Sisältö

1	Johdanto	2
2	Varhaiskasvatus Suomessa	4
2.1	Osallisuus ja oppimisen eri osa-alueet	5
2.2	Ympäristökasvatus	6
2.3	Elämyspedagogiikka ja seikkailukasvatus.....	8
3	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite	9
4	Yhteistyökumppani.....	10
5	Kehittämistyö.....	11
5.1	Aineiston keruu ja menetelmät.....	11
5.2	Toiminnan suunnittelu	13
5.3	Toiminnan toteutus.....	16
6	Luotettavuus ja eettisyys	29
7	Johtopäätökset.....	31
8	Pohdinta.....	32
	Lähteet	38
	Liitteet.....	41
	Liite 1. Pedagoginen viikkosuunnitelma	41
	Liite 2. Tutkimuslupa.....	42
	Liite 3. Tiedote	43
	Liite 4. Metsädiplomi	44

1 Johdanto

Luonnossa vietetyn ajan terveysvaikutuksista on paljon tutkimustuloksia. Ulkona vietetyn ajan positiiviset vaikutukset kasvavat sitä mukaan mitä enemmän aikaa siellä vietetään. Tyrväisen mukaan (2014) luonnossa vietetty aika vaikuttaa mielialaan rauhoittavasti. Luonnonmukainen ympäristö auttaa lapsia suoriutumaan annetuista tehtävistä paremmin ja samalla keskittymiskyky paranee verrattuna valmiiksi rakennettuun ympäristöön. Luonnossa vietetyn ajan myötä lapsen on mahdollista luoda oma luontosuhteensa, jonka kautta lapsi luo oman käsityksensä luonnossa tapahtuviin ilmiöihin. (Tyrväinen, 2014)

Lapsille on nykyään rakennettu asuinalueiden yhteyteen paljon erilaisia leikki-, ja toimintapuistoja, mutta osalta lapsia saattaa puuttua täysin luonnonmukainen ympäristö missä ideoida omia leikkejään monipuolisesti. Jos lapsi ei saa kokemuksia leikistä ja toimimiesesta luonnossa hänelle saattaa jäädä kehittymättä oma luontosuhteensa. Luonnonmukaisesta leikkiympäristöstä löytyy luonnon omaa välineistöä toimintaa varten kuten isoja kiviä, kantoja ja puita. Luonto tarjoaa virikkeitä kaikille aisteille. Lapsen mielikuvitukselle jää tilaa ja kiireetöntä aikaa nousta kukoistukseensa. (Nihti, Suomela 2014, 65–71.)

Metsäpäiväkodissa suuri osa päivästä toimitaan ulkona luonnossa ympäri vuoden. Osalla ryhmistä on yleensä jokin kiinteä tukikohta, kuten kota tai laavu ja ulkovessa. Ruotsissa varhaiskasvatuksessa on yleistä ”Luonnossa kotonaan”-pedagogiikka, ruotsiksi ”i ur och skur”. Pedagogiikka perustuu kokemuspohjaiseen oppimiseen, jossa oppiminen tapahtuu eri aistien välityksellä. Toiminnassa huomioidaan kestävä kehitys. (Friluftets främjandet, 2021.)

Suomen metsäpäiväkodit ovat ottaneet vaikutteita Ruotsissa käytettävästä pedagogiikasta sekä osittain myös seikkailu- ja elämyspedagogiikasta. Suomessa metsäpäiväkoteja, jotka kuuluvat Suomen Ladun ”luonnossa kotonaan”-verkostoon on tällä hetkellä 36.

Englanniksi tarkempi ja vastaava käsite on ”forest school”, joka kuitenkin eroaa ulkona oppimisesta siten, että toiminnalle on asetettu omat säännöt sekä strukturoitu eteneminen ja toiminta perustuu leikinomaisuuteen sekä lapsilähtöisyyteen. Kyseiseen toimintaan on myös otettu vaikutteita Ruotsin ja Tanskan vastaavista pedagogiikoista. Ulkona oppimiselle on englannin kielessä vastaava termi ”outdoor learning”. (Rosaleen 2012, 101–105.) Ruotsissa ja Englannissa käytetyt pedagogiset menetelmät eroavat osittain sisällöltään niin keskenään kuin Suomenkin metsäpäiväkotitoimintaan verrattaessa.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli pyrkiä selvittämään millaisin keinoin metsäpäiväkotitoimintaa ja pedagogista toimintaa pystyy toteuttamaan käytettävissä olevin resurssein ja miten siitä voitaisiin tehdä jokapäiväinen tapa toimia. Viikon aikana oppimisen eri osa-alueet tulivat huomioiduksi toiminnan suunnittelussa sekä toteutuksessa. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa yritykselle tietoa, kuinka toteuttaa metsäpäiväkotitoimintaa yksityisessä päiväkodissa Jyväskylässä. Tutkimuksessa korostuu metsäpäiväkotitoiminnan ideoinnin mahdollisuudet sekä se, miten monipuolisesti luonnonmateriaalien avulla voidaan toteuttaa pedagogista toimintaa luonnossa.

2 Varhaiskasvatus Suomessa

Varhaiskasvatuslain 2§ (L. 540/2018) määrittelee varhaiskasvatuksen olevan pedagogisesti painottunutta. Lapsen kasvatusta, opetus ja hoito muodostavat tavoitteellisen ja ehjän kokonaisuuden. Varhaiskasvatusta voidaan toteuttaa kunnallisessa tai yksityisessä päiväkodissa, perhepäivähoidossa tai avoimissa varhaiskasvatuspalveluissa. Kaikilla alle kouluikäisillä lapsilla on oikeus osallistua varhaiskasvatukseen. Opetushallitus on laatinut päivitettyt varhaiskasvatus suunnitelman perusteet vuonna 2019, jotka vastaavat kansallisia varhaiskasvatuksen perusteita.

Varhaiskasvatuksen järjestäjät laativat paikalliset varhaiskasvatuksen suunnitelmat valtakunnallisten perusteiden pohjalta. Varhaiskasvatuksen yksiköissä laaditaan lapsikohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat. Niiden pohjalta lapsen yksilölliset tuen tarpeet voidaan huomioida ja suunnata lapsen kehitykseen oikea-aikaista tukea. Tämän lisäksi laaditaan myös ryhmäkohtaiset pedagogiset suunnitelmat, joiden pohjalta toimintaa suunnitellaan ryhmän tarpeet huomioon ottaen.

Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteissa mainitaan myös lapsen osallisuutta edistävän pedagogiikan näkökulma. (Opetushallitus 2018, 26.) Varhaiskasvatuslain 20§ velvoittaa ottamaan lapsen mielipiteen huomioon toteuttaessa varhaiskasvatusta. (L.540/2018.) Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää lapsen oppimista ja kehittymistä monipuolisesti. Pedagogisen toiminnan tulee olla hyvin suunniteltua. Toiminnan suunnittelussa tulee huomioida oppimisen eri osa-alueet lasten ikä- ja kehitystaso huomioiden. Varhaiskasvatussuunnitelmat velvoittavat päiväkodin henkilökuntaa toimimaan varhaiskasvatuslain mukaisesti.

2.1 Osallisuus ja oppimisen eri osa-alueet

Lasten oikeuksien sopimus artikla 12 velvoittaa huomioimaan lapsen oikeuden ilmaista näkemyksensä omissa asioissaan ikä ja kehitystaso huomioiden. (Yhdistyneet kansakunnat 1998, artikla 11–12.) Leskisenojan (2019) mukaan varhaiskasvatuksessa korostuu lapsen rooli aktiivisena toimijana ja oppijana. Osallistavassa ilmapiirissä lapsi kohdataan arvostavasti ja tarjotaan hänelle mahdollisuus vaikuttaa ja luodaan hänelle mahdollisuus kehittää taitojaan kuten luovuutta ja ongelmanratkomiskykyä. Kun lapselle syntyy kokemus hänen mielipiteidensä merkityksellisyydestä se vahvistaa yhteenkuuluvuuden tunnetta, ja tuottaa iloa sekä ylpeyden aihetta lapselle itselleen. Osallisuuden käsitteen voi jakaa myös pienempiin arkisiin valintoihin, joita lapsi tekee ja joiden kautta hän oppii tekemillään päätöksillä olevan jokin seuraamus. Varhaiskasvatuksessa lapsien mahdollisuutta vaikuttaa tulisi korostaa ja tarpeettomasta aikuisjohtoisuudesta luopua tilanteissa, joissa sen tilalla olisi mahdollista korostaa lapsen roolia päätöksentekijänä häntä koskevissa asioissa. (Leskisenoja 2019, 149–153.)

Varhaiskasvatuksessa oppimisen eri osa-alueiden suunnittelu ja toteutuminen ovat varhaiskasvatuksen henkilöstön vastuulla. Lapsen osallisuuden ottaminen kokonaisvaltaisesti huomioon ei merkitse, että toiminta olisi lapsien määrittämää ja sen myötä se ei olisi pedagogisesti perusteltua. Aikuisen oma käsitys ja ymmärrys osallisuuden käsitteestä voi vaikuttaa siihen millaiset mahdollisuudet hän näkee lapsilla olevan olla osallisia omassa arjessaan.

Lapsen osallistumista ennalta suunniteltuun ja ohjattuun toimintaan voidaan pitää alkuna syvemmälle osallisuuden tasolle, vaikka hän ei itse olisi ollut mukana suunnittelemassa sitä. Varhaiskasvatuksen ympäristössä on tärkeää, että lapsi osallistuu toimintaan ja saa sen kautta itselleen myönteisiä kokemuksia. (Hujala, Turja 2012, 47.)

Pedagogisen toiminnan tulee vastata myös arvopohjaltaan annettuja ohjeistuksia ja olla sisällöltään laadukasta sekä vastata annettuja määräyksiä.

Varhaiskasvatuksessa oppimisen eri osa-alueet jaotellaan seuraavasti (Opetushallitus 2021);

1. Kielten rikas maailma; kielelliset taidot ja valmiudet sekä kielelliset identiteetit
2. Ilmaisun monet muodot; musiikillinen, kuvallinen, sanallinen sekä kehollinen ilmaisu
3. Minä ja meidän yhteisömme; eettinen ajattelu, katsomuskasvatus, lähiyhteisön menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus
4. Tutkin ja toimin ympäristössäni; matemaattinen ajattelu, ympäristökasvatus, teknologiakasvatus
5. Kasvan, liikun ja kehityn; liikkuminen, ruokakasvatus, terveys ja turvallisuus

Ohjaajana on tärkeää ennakoida mahdolliset haasteet tai esteet osallistumiselle ja niiden vaikutukset osallisuuden kokemuksen syntymiselle. Tällaisia esteitä voisi olla esimerkiksi lapsen tai ohjaajan oma motivaatio työskentelyyn, käytetty kieli, ympäristöön liittyvät puutteet ja lasten yksilölliset ominaisuudet. Näihin on hyvä kiinnittää huomioita suunnitellessa työskentelyä. Tämä vaatii ohjaajalta herkkyyttä kuulla ja havainnoida lasta.

2.2 Ympäristökasvatus

Ympäristökasvatus käsitteenä alkoi yleistyä vasta 1960-luvun jälkeen. Ympäristöön liittyvät huolet vauhdittivat käsitteen yleistymistä puhekielessä. Ympäristökasvatuksen tavoitteena on saada ihmiset ymmärtämään oma yhteytensä ympäristöön ja vaikutuksensa siihen. Tätä kautta myös voidaan ajatella ihmisten myönteisen suhtautumisen luontoa kohtaan lisääntyvän ja oletetaan heidän tekevän sellaisia päätöksiä, jotka ovat myönteisiä ympäristön kannalta.

Ympäristökasvatuksen ja kestävä kehityksen sisällöissä on paljon samaa, eikä niiden välille voida tehdä suoraa jaottelua. Molempien käsitteiden sisällöt vastaavat osin toisiaan. (Parikka, Nihti-Suomela, 2014,19–21.)

Ympäristökasvatuksen sisällöt esitellään Palmer`in puumallissa kolmeen osaan jaetuna. Jokaisen osa-alueen toteutuminen on tärkeää ja niiden tulisi toteutua samanaikaisesti. Puumallin juurena toimivat yksilön omat kokemukset, jotka luovat pohjan oppimiselle. (Hujala, Turja 2012, 215.)

Ensimmäisenä osana Palmer`in puumallissa kuvaillaan ympäristössä oppimisen näkökulma. Ympäristössä oppiminen mahdollistuu lapsille parhaiten, kun heille antaa mahdollisuuden leikkiä ja liikkua erilaisissa ympäristöissä. He saavat omakohtaisia kokemuksia ympäristön eroavaisuuksista ja millaisia mahdollisuuksia niissä on. Lapsille tulee mahdollistaa uudenlaisiin fyysisiin ympäristöihin tutustuminen (Hujala, Turja 2012, 209–214.)

Palmer`in puumallin toisessa osassa mainitaan oppiminen ympäristöstä, jolla tarkoitetaan lapsen kykyä hankkia tietoa ympäriltään. Sisältöä voi kuvata myös orientoitumiseksi luonnontieteisiin. Lasten kanssa toiminta voisi näin ollen olla yhdessä tutkimista, havainnointia ja kokeilemistä. Kolmannessa osassa toimitaan ympäristön puolesta, joka perustuu arvoihin. (Hujala, Turja 2012, 215.) Varhaiskasvatuksen ympäristössä tämä voi näyttäytyä päivittäin tehtävinä valintoina ekologisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmasta.

Mikäli lapsi saa varhaislapsuudessa kokemuksen voivansa vaikuttaa omaan ympäristöönsä, oletettavasti hän toimii myöhemmin omassa elämässään myös kestäviä ja ympäristöystävällisiä valintoja tehden. Pienelle lapselle voi mallintaa jo hyvin pienestä pitäen erilaisia ympäristöystävällisiä valintoja ja kannustaa kestävään elämäntapaan. (Hujala, Turja 2012, 217–218.)

Lasten kanssa aikuinen voi ikä-, ja kehitystaso huomioiden sanoittaa arjessa eteen tulevia erilaisia tilanteita. Varhaiskasvatuksessa ne voivat olla materiaalien turhan tuhlauksen välttämistä. Kuten myös tarpeettomien valojen sammuttaminen tilasta poistuttaessa. Kierrätykseen lasta voi opastaa jo pienestä pitäen ja yhdessä opetella annostelevaan ruokaa lautaselle vain sen määrä minkä lapsi syö. Ympäristökasvatuksen eri osa-alueita voi pilkkoa pienempiin osiin, jolloin huomaa, että tarpeeton materiaalien käyttö on myös ympäristökasvatuksen toteuttamista omalta osaltaan.

2.3 Elämyspedagogiikka ja seikkailukasvatus

Elämyspedagogiikan historia pohjautuu Wilhelm Diltheyn (1833–1911) henkítieteellisen pedagogiikan ja psykologian perusteisiin. Siinä elämys määritellään siten, että sen kokeminen on objektiivista oivaltamista itselle merkittävästä tapahtumasta. Elämyksellisessä pedagogiikassa otetaan huomioon eri aistit ja siinä elämys on pedagogiikan tavoitteena. (Karppinen, Latomaa 2007, 79.)

Elämys-, ja seikkailupedagogiikan isänä voidaan pitää myös Kurt Hahnia (1886–1974). Hän otti vaikutteita tunnetuilta filosofeilta kuten Platonin, Reddien, Lietzin ja Goethen kirjoitelmista. Hän oli huolissaan yhteiskunnallisten asioiden vaikutuksista lapsiin ja nuoriin. Hahnin näkemyksen mukaan ratkaisu ongelmiin olisi retkeily eikä tärkeintä olisi pedagogiset oppimistulokset, vaan menetelmät miten niitä kohti mennään. (Lehtonen 1998, 13–18.)

Seikkailukasvatuksen ja elämyspedagogiikan välille on haastavaa tehdä selvää erotte-
lua koska niissä on paljon yhtäläisyyksiä. Elämyspedagogiikka on enemmän ennalta suunniteltua, kun taas seikkailukasvatuksessa tilanteet voivat tulla etukäteen suunnittelematta. (Lehtonen 1998, 20–21.). Mitä enemmän lapsi tai nuori osallistuu toimintaan sitä merkityksellisemmäksi elämys hänelle muodostuu. (Lehtonen 1998, 80.)

3 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyö oli toiminallinen ja työelämää kehittävä. Opinnäytetyön tarve oli lähtöisin työelämästä. Opinnäytetyön tarkoituksena oli pyrkiä selvittämään millaisin nykyisin keinoin metsätoimintaa ja pedagogista toimintaa pystyy toteuttamaan käytävissä olevin resurssein ja miten siitä voitaisiin tehdä jokapäiväinen tapa toimia. Viiikon aikana oppimisen eri osa-alueet tulivat huomioiduksi toiminnan suunnittelussa sekä toteutuksessa. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa yritykselle tietoa, kuinka toteuttaa metsätoimintaa yksityisessä päiväkodissa Jyväskylässä.

Tutkimuskysymyksinä opinnäytetyössäni ovat:

- 1. Miten varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden oppimisen eri osa-alueet voidaan huomioida pedagogisessa toiminnassa luonnossa?*
- 2. Mitkä tekijät edistävät jokapäiväistä toimintaa luonnossa ja mitä haasteita sille on nähtävissä?*

4 Yhteistyökumppani

Elämyspäiväkoti Kuusenkärkkäät on yksityinen varhaiskasvatuspalveluiden tuottaja Jyväskylässä. Heidän yksikkönsä sijaitsee Jyskässä, Jyväskylässä. He ovat muuttaneet ja laajentaneet toimintaansa elokuussa 2020 nykyisiin tiloihin. Elämyspäiväkoti Kuusenkärkkäissä toimii 4 eri ryhmää. Pienempien ryhmä Pihkapirtit, Mahlamajat, Naavanotkot eli esikouluikäiset sekä 4- ja 5-vuotiaiden yhdistetty ryhmä. Yksikön pedagogisena painotuksena on antaa lapsille erilaisia elämyksiä arkisessa toiminnassa. Elämykset tulevat musiikin, liikunnan ja metsätoiminnan kautta.

Metsän ja lähiympäristön hyödyntäminen on heille tärkeä näkökulma ja tapa toimia säästä ja vuodenajasta riippumatta. Toiminnassa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan seikkailukasvatuksen oppeja. Kestävän kehitys näkökulma näkyy päivittäisissä toiminnoissa myös päiväkodissa. Kestävä kehitys näkyy arkisissa tilanteissa muun muassa niin että ruokaa otetaan vain sen verran kuin lapsi syö, sekä roskien lajittelu ja materiaalien käyttö suunnitellaan hyvin ja harkitusti hyödyntäen kierrätysmateriaaleja.

Yrityksen arvoihin kuuluu positiivisen ilmapiirin ylläpitäminen, kehitysmuutos ja päiväkodin toimintatapojen säännöllinen reflektointi yhdessä koko henkilökunnan kanssa. Varhaiskasvatuksessa toimivat ryhmät pohtivat ja arvioivat toimintaa jatkuvasti myös tiimeittäin oman ryhmänsä arjessa.

5 Kehittämistyö

5.1 Aineiston keruu ja menetelmät

Suunnitteluvaiheessa hahmoteltiin opinnäytetyöhön liittyviä käsitteitä, jotka tarkentuivat prosessin myötä. Haussa käytettiin useita eri hakusanoja ja etsittiin niille vastaavia käsitteitä ruotsiksi ja englanniksi lähdekirjallisuutta hakiessa. Opinnäytetyön suunnitelman hyväksymisen yhteydessä tehtiin koehakuja aiemmin laadittujen käsitteiden pohjalta.

Hakusanalla ”metsäpäiväkotii” löytyi 6 opinnäytetyötä Thesus-tietokannasta. Niistä 4 liittyi varhaiskasvatukseen. ”Varhaiskasvatus ja luonto”- hakusanoilla tuloksia saatiin 193, joista ympäristökasvatukseen niistä liittyi 29, ja kestävään kehitykseen 12.

Suurin osa kesän 2020 aikana tehdystä työstä oli perehtymistä teorian tietoon sekä suunnittelua, joka loi hyvän pohjan opinnäytetyön toteutukselle.

Sopivia asiansanoja selvitettiin sanasto- ja ontologiapalvelun Finton kautta. Tarkoituksena oli tarkistaa, onko hakusanoille olemassa rinnakkaiskäsitteitä tai joitain muita termejä, joista olisi hyötyä lähdekirjallisuuden hakuun liittyen. Näiden pohjalta pystyttiin tekemään koehakuja ja etsimään tarkempaa ja rajatumpaa teoriataustaa työtä varten.

Lähdekirjallisuutta haettiin työhön Janet-tietokannan kautta. Suurin osa lähdekirjallisuudesta päädyttiin valitsemaan painettuna versiona. Työssä käytettiin vain muutamia verkkojulkaisuja lähteinä.

Perustason hakuja aloitettiin tekemään Google-hakukoneen kautta, jotta päästiin selvittämään benchmarking-menetelmän sopivuutta tutkimusta varten. Menetelmällä haettiin tietoa päiväkodeista, jotka toteuttavat metsätoimintaa yksikössään.

Ennen tutkimuksen toteutusta hettiin tietoa päiväkodeista, jotka kuuluvat ”Luonnossa kotonaan”-verkostoon. Verkostoon kuuluville päiväkodeille on järjestetty koulutusta, jonka pohjalta heidän toimintaansa ohjaavat laatukriteerit ja vaatimukset myös toimipaikkaa kohtaan.

Materiaaleja kootessa tuli vastaan Noora Uusi-Kakkurin Metsäemo-blogi, jossa jaetaan ideoita metsässä lasten kanssa retkeilyyn ja toimimiseen. Uusi-Kakkuri kuvailee itseään verkkosivuillaan luontorakastajana. Hänellä on varhaiskasvattajan ja ympäristökasvattajan koulutus.

Tuulaniemen (2011) mukaan pilotointi voidaan määritellä lyhyesti tuotteen tai palvelun testaamiseksi, siten että sen avulla voidaan havainnoida kompastuskivet pilotoinnin lopulliselle onnistumiselle. (Tuulaniemi 2011, 230–232.) Opinnäytetyön aiheena oli metsäpäiväkotitoiminnan suunnittelu ja toteutus viikon ajan. Menetelmänä käytettiin pilotointia. Pilotointi tarkoittaa tässä yhteydessä suunnittelua, arviointia ja varhaiskasvatuksen yksikön toiminnan kehittämistä niin että pedagogista toimintaa voisi toteuttaa ympärivuotisesti luonnossa.

Yrityksistä erottuvat ne, jotka pystyvät ennakoimaan tulevaisuutta ja olemaan avoimia liiketoiminnan kehittämisen mahdollisuuksille. Toiminnan kehittämisen myötä yritykseen saadaan uudenlaista osaamista ja tarve kehittämiselle syntyy usein suoraan työelämästä. (Ojasalo, Moilanen, Ritalahti 2014,12–15.)

Ennen varsinaisen toiminnan toteutusta yhtenä tutkimusmenetelmänä käytettiin benchmarking-menetelmää. Sen avulla on selvitetty metsäpäiväkotien toimintaa Suomessa. Benchmarking-menetelmä perustuu kiinnostukseen perehtyä miten ja miksi muut alan toimijat menestyvät ja ottamaan heiltä esimerkkiä. (Ojasalo, Moilanen, Ritalahti 186–187.)

Toisena menetelmänä käytettiin haastattelua, joka muistutti enemmän keskustelua sisällöltään ja etenemiseltään. Menetelmänä haastattelu antaa joustavuutta keskustelun sisältöön liittyen. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2007, 199–201.)

Haastattelu toteutettiin yksilöhaastatteluna toimeksiantajan kanssa useaan eri otteeseen keskustellessamme opinnäytetyön toteutuksesta ja sisällöstä. Haastattelu oli lajityypiltään avoin haastattelu. Haastattelujen aikana oli mahdollista tehdä myös havainnoita haastateltavan elekielestä ja tehdä tarkentavia kysymyksiä haastattelun edessä. Haastattelussa tuli esiin myös asioita, joita ei kysytty. Saadun tiedon määrä edesauttoi näkökulman valintaa työlle. Käytyjen keskustelujen pohjalta työlle kirkastui tavoite sekä ja toteutustapa. Käydyt keskustelut kirjattiin muistiinpanoihin.

Opinnäytetyössä käytettiin myös havainnointia menetelmänä. Menetelmänä havainnointi on hyväksi havaittu kehittämistyön yhteydessä. Osallistuvassa havainnoinnissa tutkija osallistuu ryhmän toimintaan mukaan. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2007, 211.)

Havainnoinnin lajina oli osallistuva havainnointi koska ryhmän toimintaa ohjattiin samanaikaisesti sekä keskusteltiin lasten kanssa päivittäin eri tilanteiden yhteydessä. Pyrkimyksenä oli havainnoida lapsia metsätoimintaan osallistumisen aikana ja kerätä havainnoita ylös. Tietoisesti pyrittiin olemaan objektiivisia ja välttämään omien havaintojen ja tilanteiden tulkintojen sekoittumista.

Havainnoinnista tehtiin muistiinpanoja koko opinnäytetyöprosessin ajan ja siksi havainnoinnista tuli työn keskeisin menetelmä. Mukana pidettiin jatkuvasti muistiota ja otettiin valokuvia dokumentoinnin tueksi. Toimintaan osallistuneita lapsia ei kuvattu siten että heitä olisi voinut tunnistaa, vaan ainoastaan toiminnan aikana syntyneitä materiaalia kuvattiin.

5.2 Toiminnan suunnittelu

Toiminnan suunnittelu käynnistyi päiväkotiryhmän valinnalla. Toimintaan valikoitui 5-vuotiaiden ryhmä. Perheille ja lapsille koottiin tiedote tulevasta metsäviikosta, jonka pohjalta kysyttiin kuinka monen perheen lapsi saa osallistua toimintaan. Toimeksiantajalta pyydettiin lupa toteuttaa tutkimus heidän yksikössään, koska virallista lupapohjaa heillä ei ollut vielä valmiiksi olemassa. Toiminta suunniteltiin niin että siinä otettiin huomioon lasten ikätaso sekä ryhmässä olevien lasten yksilölliset tarpeet.

Ennen varsinaista viikon toteutusta ryhmässä vielä kertomassa tulevasta viikosta. Lapset vaikuttivat olevan innostuneita osallistumaan mukaan. Tukikohdaksi toiminnalle valikoitui lapsille entuudestaan tuttu lähimetsä. Täten lasten ei tarvinnut etukäteen jännittää ympäristöä, jossa metsätoimintaa toteutetaan. Osa lapsista vaikutti olevan hyvin jännittyneitä ajatuksesta viettää kokonainen päiväkotipäivä metsässä. Tutun paikan valikoituminen tuntui lievittävän turhaa jännittyneisyyttä. Lapsille sanottiin mihin metsään mennään ja miten siellä toimitaan. Toiminnan aikana lasten turvallisuus huomioitiin niin että lapset kulkivat päiväkodin huomioliiveissä ja toimintaa varten mukana oli riittävästi resursseja toteuttaa valvontaa kahden aikuisen toimesta.

Vanhempien palautettua lupalomakkeet (Liite 2.) toimintaan osallistuvia perheitä tiedotettiin tulevasta toiminnasta sähköpostilla. Toimintaan osallistui 9 lasta ja toimintaan osallistumatta jäi 1 lapsi.

Tiedote ensi viikon metsätoiminnasta

Tässä lyhyesti tietoa ensi viikon sisällöstä, voitte käydä läpi tulevaa viikkoa halutessanne myös lapsenne kanssa 😊

Teemoina eri päivinä ovat:

- Kierrätys, kestävä kehitys
- Metsäseikkailu, jossa käymme läpi toiminnallisia rastipisteitä yhdessä
- Harjoittelemme tunne- ja kaveritaitoja
- Yhteisiä mukavia leikkejä ja kynätehtäviä
- Eläinjoogaa rannalla
- Pidämme viikon aikana myös metsälevyraadion, johon voitte jo yhdessä kotona miettiä sopivan lastenlaulun yhteisesti kuunneltavaksi

Viikon päätteeksi pidämme perjantaina pienimutoiset metsäjuhlat, joissa lapset saavat metsädiplomit osallistumisesta metsätoimintaviikkoon!

Mukavaa yhteistä ja happirikasta viikkoa odotellen, Linda 😊

Kuva 2. Tiedote

5.3 Toiminnan toteutus

Metsätoiminnan tukikohdaksi valikoitui päiväkodin läheinen uimarannan yhteydessä oleva metsäalue, joka oli lapsille entuudestaan tuttu. Toiminta alkoi päivittäin klo 9. Ennen päiväkodilta lähtöä tarkistettiin päivittäin, että lapsille on metsässä toimimiseen tarvittavat välineet mukana. Pedagogisen toiminnan sisällöt vaihtelivat päivittäin, joten oli tärkeää varata myös etukäteisvalmisteluihin riittävästi aikaa. Ohjattu toiminta painottui aamupäiviin ennen ruokailua. Päivittäin lähtiessä metsään otettiin mukaan ruokakärryt, joihin oli pakattu päivän ruoat. Kärryistä löytyi myös ruokailutarvikkeet sekä juomat ruokailua varten. Mukana oli myös käsien desinfiointiaine. Ryhmän käytössä ei ollut erillistä ulkovessaa, vaan vessassa käytiin päiväkodilla.

Maanantai

Ensimmäisen päivän sisällöksi oli suunniteltu ympäristökasvatuksen teemaan liittyväksi ja kuvallista ilmaisua. Päivän aikana käsiteltiin myös tunnetaitoja lepohehkellä luetun kirjan avulla. Päivittäin ennen ohjatun toiminnan aloitusta lapset saivat hetken leikkiä vapaasti metsässä.

Kuva 3. Kokoontumispaikka

Metsään oli etukäteen käyty asettamassa erilaisia esineitä. Lapsia pyydettiin havainnoimaan mitä erikoista he huomaavat ympärillään. Huomaavatko he ympärillään jotain tavaroita mitkä eivät kuulu metsään. Jokainen lapsista löysi esineen, jonka toi ohjaajan luokse. Metsään oli etukäteen viety seuraavia esineitä; patterirasian, virvoitusjuomatölkin, muovipullon, villasukkan, vessapaperia, keksirasian, sanomalehden, muovikassin, hernekeittopurkin sekä palan styroksia.

Metsästä löytyi myös muitakin tavaroita kuin sinne etukäteen vietyjä. Esimerkkinä; eräs lapsista kantoi muovisen potkumopon ja peräkärryn ohjaajan luokse mieltäen sen metsään kuulumattomaksi.

Kuva 4. Ensimmäinen tehtävä metsässä

Jokainen lapsi esitteli vuorollaan metsästä löytämänsä tavarän. Lapsille esitettiin kysymys; osaavatko he kertoa maatuuko esine luontoon. Mikäli tuote maatuu; kuinka kauan siinä voisi kestää. Maatumisen käsitettä avattiin lapsille niin että esine hajoaa ja aikanaan muuttuu osaksi luontoa.

Lasten arvaukset maatumisesta vaihtelivat päivien ja vuosien välillä. Jokainen lapsi vaikutti yllättyvän, että esimerkiksi muovipussi hajoaa luontoon vasta 100 vuoden päästä ja muovipullon maatuminen voi viedä jopa 1000 vuotta. Pohdimme että muovipullon palauttaminen kauppaan on tuotteen uudelleen käyttämistä eli kierrätystä.

Seuraavana tehtävänä lapset saivat ideoida omakuvan. Materiaalit omakuvan tekemiseen tuli etsiä ja löytää ympäröivästä luonnosta. Työskentelyn aikana lapset tekivät rauhassa keskittyen omia töitään. He olivat jokainen valinneet metsästä itselleen mieluisimman paikan työskennellä.

Kuva 5. Viskariryhmäläisten omakuvia

Viikon jälkeen lasten tekemät taideteokset pääsivät päiväkodin seinälle esille. Mielikuvituksen aktivointi käynnistyi jo siinä vaiheessa, kun lapset saivat tehtäväkseen etsiä työtä varten materiaalit luonnosta. Osa lapsista löysi ne nopeammin ja osaa piti auttaa ideoimaan mitä metsästä voisi hyödyntää. Oli tärkeää myös ohjeistaa lapsia niin että materiaalit löydetään maasta, eikä mitään elävää kukkaa tai kasvia irroteta työtä varten.

Lounaan jälkeen lepohetken aluksi lapsille luettiin Mervi Juusolan (2014) kirjaa ”ystävyyden pelisäännöt”. Kirja perustuu satuun liittyen lapsen sosiaalisiin suhteisiin. Sadussa käsitellään ystävyyden eri teemoja ja se auttaa lapsia tunnistamaan omia tunteita. Tunnekasvatus liittyy oppimisen osa-alueista minä ja meidän yhteisöömme.

Ryhmässä olevien 5–6-vuotiaiden lasten tunteiden ja empatian kehitykseen kuuluu, että lapsi osaa jo tunnistaa perustunteita kuten pelko, ilo, suru, viha ja ujous sekä ilmaista itseään niiden avulla. Lapsen tulisi osata osoittaa myös empatiaa toista kohtaan. 5-vuotiaan ja kouluikäisen hallitsemien taitojen suhteen tapahtuu kyseisen ajanjakson välillä suuri kehitys. Empatian rooli korostuu lasten ollessa vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Tunteiden kehityskulkuun ympärillä olevilla aikuisilla on suuri vaikutus. Aikuisen tulee ohjata lapsia ymmärtämään tunteita ja tunnereaktioita käymällä niitä suoraan sanallisesti läpi ja arkisissa tilanteissa mallintamisen kautta. (Pihlaja 2019, luku 6.)

Empatiataitoja voi opettaa myös luonnossa esimerkiksi eläviä olentoja kohtaan. Viikon aikana näitä taitoja pystyi opettamaan kohtelemalla eläimiä hyvin ja keräämällä roskat metsästä pois. Lapsille roskien keräämistä voi sanoittaa myös niin että metsän eläimet eivät vahingoitu, kun keräämme heille vaaralliset esineet luonnosta pois.

Iltapäivällä ennen päiväkotiin takaisin siirtymistä lapsilta kysyttiin yhteisesti, miten he kokivat ensimmäisen metsässä vietetyn päivän, johon lapset vastasivat;

”sama ruoka maistuu metsässä erilaiselta” tyttö 5-vuotta

”kivointa oli leikki kivillä” tyttö 5-vuotta

”mulla on kylmä” tyttö 5-vuotta

Oppimisen osa-alueista aamupäivän toiminta liittyi ympäristökasvatukseen, jossa lapset saivat itse oivaltaa minkä esineen he kokevat luontoon kuulumattomaksi. Lapsia rohkaistiin tuomaan omia mielipiteitään esiin ja pohtimaan kierrätykseen liittyviä teemoja. Osa lapsista osasi kuvailla miten kotona kierrätys näkyy, kuten esimerkiksi roskien lajitteluna.

Olennaista tutkivalle oppimiselle on muiden kanssa yhdessä uuden tutkiminen ja oppiminen. Toiminnassa lasta tulee innostaa pohtimaan ja tutkimaan asioita itse. Opettajan rooli korostuu tutkivassa oppimisessä, kun lapselle annetaan mahdollisuus kysyä, tutkia sekä pohtia erilaisia ilmiöitä. (Hujala, Turja 2012, 37.)

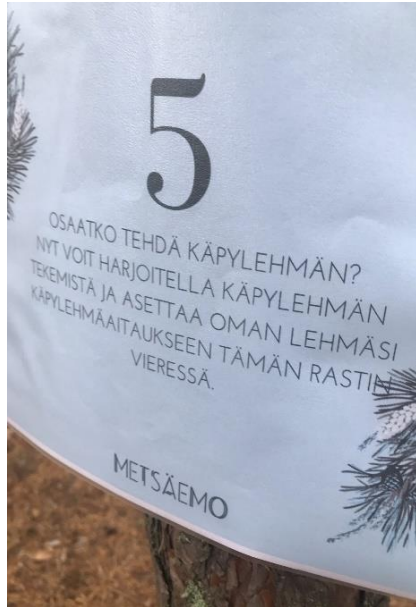
Aamupäivällä toteutettuun omakuvan tekemiseen osa lapsista tarvitsi enemmän tukea sen ideointiin kuin toiset. Jokainen lapsista sai tarvitsemansa ajan työn tekemiseen. Havainnoidessa lasten lopullisia töitä ne vaihtelivat ulkonäöllisesti toisistaan. Osa lapsista lisäsi teoksiin asioita, joita tehtävänannossa ei varsinaisesti pyydetty tekemään kuten esimerkiksi lisäämään omia perheenjäseniään siihen. Tämä mainittu esimerkki saattanee liittyä siihen, että lapsi on ymmärtänyt tehtävänannon eri tavalla kuin ohjaaja on sen tarkoittanut.

Kuvallisen ilmaisun kehityksessä 5-vuotiaaan piirretyissä ihmishahmossa olevat yksityiskohdat lisääntyvät ja alkavat tarkentua kuten esimerkiksi niin että lapsi saattaa lisätä vaatteet tekemälleen hahmolle. Lapsi voi myös kertoa tekemästään kuvastaan rikastaen kuvaa oman mielikuvituksensa avulla. Lapsen mielikuvitusta aktivoivat tavat innostavat lasta parhaiten osallistumaan. (Rusanen, Kuusela, Rintakorpi, Torkki, 2014, 50–53.)

Tiistai

Metsään oli asetettu etukäteen 15 erilaista rastipistettä. Metsään mentyä toiminta aloitettiin kokoontumispaikalta, jossa lapsille kerrottiin metsärasteista. Osa metsärasteista vei enemmän aikaa kuin toiset. Lasten mielestä suosituimmaksi tehtäväksi osoittautui rasti numero 9. Siinä lasten tehtävä oli vuorotellen olla taikuri, joka piilottaa metsästä löytyvän esineen, jonka jälkeen muut etsivät sitä.

Tehtävät vaikuttivat olevan lapsille mieluisia heidän reaktioidensa perusteella. Niiden suorittamiseen ei tarvittu mitään muuta materiaalia kuin mitä luonnosta löytyi. Rastit jäivät metsään, jotta muut päiväkodissa olevat lapsiryhmät pääsivät suorittamaan niitä myös.

Kuva 6. Rastitehtävä ja käpylehmien aitaus

Metsärastien jälkeen lapset saivat ohjeistukseksi sanoa kaverille jonkin hyvän asian toisesta. Osalle lapsista tämä vaikutti tuottavan vaikeuksia, kun taas toiset sanoivat; ”olet kiva”, tyttö 5-vuotta

”sulla on hienot vaatteet”, tyttö 5-vuotta

Viikon aikana varauduttiin siihen, että toteutuksen aikana saattaa tulla hetkiä, joissa on hyvä olla valmis luopumaan ennalta suunnitellusta ohjelmasta tai muokata sitä tilanteen mukaan. Tilanteita oli ennakoitu pohtimalla niiden varalle vaihtoehtoja kuten tämä annettu tehtävä jossa toisesta piti sanoa jokin iloa tuottava asia.

Oppimisen osa-alueista toiminnan aikana toteutui; kasvan, liikun ja kehityn, tutkin ja toimin ympäristössäni, ilmaisun monet muodot, sekä kielten rikas maailma. Oppimisen eri osa-alueet tulivat monipuolisesti huomioiduksi toiminnan toteutuksessa. Aamupäivälle oli aluksi suunniteltu matematiikan taitoihin liittyviä tehtäviä mutta päivän edetessä sille ei jäänyt aikaa kuten oli suunniteltu.

Keskiviikko

Vuodenaikaan sopiva teema oli muuttolinnut. Käsittelimme teemaa sadun ”pääskysten perässä etelään” (Tuormaa 2016, 41–48) ja keskustellen. Sadussa käsiteltiin lintuja, jotka lähtevät etelään sekä lintuja, jotka jäävät Suomeen talvehtimaan. Sadun jälkeen lapsia pyydettiin pohtimaan mitä Suomeen talveksi jäävät linnut syövät ja lintujen kuvia katsottiin biologi Lasse Laineen Suomen Luonto-oppaasta (2004).

Vuodenaika ja ajankohta oli sopiva teemaan liittyen ja pääsimme nauttimaan juuri ylläntävästä kurkiaurasta. Lapsille tämä vaikutti olevan yllätyksellinen elämys, ja aamun aikana pääsimme myös kiikaroimaan lintuja. Osa lapsista harjoitteli vielä kiikarien käyttöä. Lapsia tuntui kiinnostavan metsässä olevat sienet ja sitä varten mukana oli myös sieniopas.

Tutkimme ympäristöstä löytyneitä sieniä ja yritimme tunnistaa niitä sienioppaan avulla. Pääsimme seuraamaan oravan kulkua puusta toiseen. Lapset vuorottelivat kiikareiden käyttöä, jotta näkivät oravan paremmin.

Sadun ja ympäristön tutkimisen jälkeen siirryimme hiekkarannalle, jossa ohjeistin lapsia yhteiseen leikkiin. Leikin nimi oli ”muuttolinnut”. Leikissä lapset seisovat ensin rivissä kaukana ohjaajasta.

Ohjaaja on selkä lapsiin päin. Kun ohjaaja kertoo, että sää alkaa lämmetä, lapset alkavat samalla hitaasti lähestyä ohjaajaa. Yhtäkkiä ohjaaja huutaa ”pakkanen” jolloin kaikki joutuvat palaamaan takaisin etelään. Ohjaajan luokse perille päässeet lapset jäävät ohjaajan viereen. Leikkiä jatkettiin niin kauan, että kaikki lapset pääsivät ohjaajan luokse. Lasten kanssa leikkiä jatkettiin useamman kerran ja osa lapsista halusi päästä ohjaajan tilalle itse huutamaan ”pakkanen”.

Kaikki lapset pääsivät ohjaamaan leikkiä niin halutessaan. Mahdollistamalla lapsille roolien vaihtamisen lapset saivat mahdollisuuden vaikuttaa ja valita miten haluavat osallistua mukaan toimintaan.

Eräs lapsista halusi seurata aluksi leikkiä vain vierestä, ja ohjaajan roolista varmistettiin vielä erikseen, että lapsi ymmärsi ohjeistuksen leikkiin eikä toiminnasta pois jääminen näin ollen johtunut ymmärtämättömyydestä. Lapsen yksilöllisyys tuli huomioida niin ettei herkkää lasta painosteta liikaa osallistumaan mukaan vaan hän voi seurata toimintaa vierestä. Häntä rohkaistiin myöhemmin uudelleen osallistumaan mukaan. Osallistumisen myötä lapsi muodostaa itsestään kuvaa suhteessa itseen ja toisiin. Tämä voi myös kuvautua yhtenä tapana toteuttaa osallistavaa oppimista sekä pedagogiikkaa. (Hujala, Turja 2012, 38.)

Sturgesin (2015) ”Supporting child participation in the early years of education-artikkelissa esitetään vaihtoehtoja, miten lisätä lapsen osallisuutta varhaiskasvatuksen ympäristössä. Artikkelissa kuvataan miten varhaiskasvatuksen opettajat tietoisesti tarjoavat lapsille tilaisuuksia ilmaista oma mielipiteensä, ja näin vahvistettiin lapsen oikeutta osallistua. Ryhmäkeskustelut kasvattajien ja lasten kesken oli rakennettu niin että lapset voivat osallistua niihin tasavertaisesti aikuisen kanssa. Tutkimuksen tulokset ovat hyödynnettävissä kansainvälisesti.

Lepohetken jälkeen ennen välipalaa oli sopiva hetki toteuttaa muutamia toiminnallisia kortteja lasten kanssa. Toiminnassa käytettiin Hidasta elämää-sivuston (2018) kautta tutuksi tulleita lasten omia voimakortteja. Jokainen lapsi sai vuorotellen nostaa yhden kortin ja tehdä siinä mainitun tehtävän. Kortteja nostettiin muutamia ja näin välipalan odotuksesta tuli mieluinen hetki. Oppimisen osa-alueista aamupäivän toiminta vastasi sisällöltään; tutkin ja toimin ympäristössäni, kasvan, liikun ja kehityn, sekä kielten rikas maailma.

Kuva 7. Lasten omat voimakortit

Torstai

Päivän toiminta aloitettiin suunnitelmasta poiketen päiväkodin aidan toisella puolella olevalta aukiolta. Paikkaa vaihdettiin, jotta lasten innostus metsässä toimimiseen jatkuisi pienen odottamattoman muutoksen myötä. Lapset saivat hetken asettua metsään ja moni lapista etsi vielä syötäviä marjoja kuten mustikoita tai vadelmia.

Lapsille oli jo etukäteen edellisellä viikolla annettu tehtäväksi valita itselleen mieluisa kappaleen, joka soitettaisiin levyraadissa metsässä. Kappaleelle annetut pisteet osoitettiin luonnosta löytyvien materiaalien avulla. Annetun tehtävän aikana lasten matemaattisia sekä hahmottamisen taitoja pystyi myös samalla havainnoimaan.

Ennen lepoa lapsille oli suunniteltu joogaa rannalla. Lapsille näytettiin erilaisia joogaliikkeitä, joiden avulla rentouduttiin ennen lepoa. Liikkeet toistettiin muutamana kerran ja liikkeiden aikana lapsia ohjattiin hengittämään rauhallisesti ja kuuntelemaan luontoa. Oppimisen osa-alueista toteutui ilmaisun monet muodot; musiikillinen ilmaisu ja kehollinen ilmaisu, tutkin ja toimin ympäristössäni, liikun, kasvan ja kehityn.

Matemaattiset taidot otettiin huomioon samalla kuin ilmaisun monet muodotkin kuuntelemalla musiikkia. Nämä oppimisen osa-alueet yhdistyivät luontevasti luontoympäristössä.

Levyraadin yhteydessä pisteiden osoittaminen luonnosta löytyvien materiaalien kuten käpyjen tai kivien avulla onnistui suurimmalta osalta lapsista hyvin. Osa lapsista tarvitsi tukea ideointiin, miten osoittaa pisteet. Eräs lapsista ei kyennyt muodostamaan pisteitä kivillä haluamansa pistemäärän mukaisesti. Tämä kyseinen havainto toistui, kun pisteet tuli osoittaa. 5-, ja 6-vuotiaan lapsen tulisi osata jo laskea pieni määrä esineitä sekä osoittaa lukumäärää vastaava määrä. (Nurmi, Ahonen Lyytinen, Lyytinen, Pulkkinen, Ruoppila 2015.) Kehollisen ilmaisun eli joogan kautta kehitettiin lapsen taitoa kuunnella ohjetta ja suorittaa tehtävä ilman kiirettä. Ohjatussa tuokiossa huomioitiin liikkeiden monipuolisuus sekä toisto.

Perjantai

Viimeisenä päivänä toiminnallinen viikko huipentui metsäjuhliin ja metsädiplomin jakamisen. Lapset tiesivät etukäteen, että metsässä vietetty viikko huipentuu johonkin erityiseen ja metsässä vietetystä viikosta saa stipendin. Oletuksena oli, että se motivoi ja sitouttaa lapsia mukaan osaksi toimintaa. Metsäviikosta jäisi myös heille kirjallisesti muisto toimintaan osallistumisesta.

Edellisenä päivänä oli käyty kaupassa ja ostettu retkeä varten tarvittavat elintarvikkeet. Retkelle tarvittavat välineet olivat pakattu mukaan reppuun sekä kestokassiin. Elintarvikkeiksi mukaan valikoitui hohkarisämpylöitä, broilerinakkeja sekä sianlihaa sisältäviä nakkeja, ketsuppia sekä pillimehujä. Lapsilla oli repuissaan omat juomapullot, joissa oli vettä. Erityisruokavaliot oli huomioitu suunnitellessa retken eväitä. Mukaan tuli ottaa myös puita sekä sytytysvälineet tulipaikalle. Retkikohteeksi valikoitui ennalta tuttu nuotiopaikka järven rannalla.

Kuva 8. Nuotiopaikka

Nuotiopaikalle lapsille tuli käveltävää 1,5 km yhteen suuntaan. Perille päästyä huomasimme, että nuotiopaikkaa oli hajotettu, ja osa ajasta meni korjatessa sitä käyttökelpoiseksi. Lapsia osallistettiin mukaan toimintaan ohjeistamalla heitä keräämään kepejä. Näistä kepeistä pystyimme veistämään ruonvalmistusta varten tikun mihin nakit kiinnitetään. Lapset osallistuivat keppien keräämiseen innokkaasti.

Osa lapsista toi paksumpia keppejä ja osa hyvin ohuita. Ruoanvalmistuksen ajan lapset leikkivät metsässä omatoimisesti. Ohjeistuksena heillä oli nähdä aikuinen koko ajan. Jälkiruoksi oli suunniteltu nuotiolla tehtäviä suklaabanaaneja. Niitä varten oli ostettu banaaneja sekä maitosuklaata. Kyseinen paikka ei ollut lapsille tai työparilleni entuudestaan tuttu. Lapset jaksoivat kävellä perille ja paikasta tuli myös jatkoa ajattelun tuttu heille.

Kuva 9. Jälkiruoka

Aamupäivän ohjelmaksi perjantaille ei ollut suunniteltu muuta kuin siirtymä kauemmas retikohteeseen sekä siellä luonnossa toimiminen. Oppimisen osa-alueista toteutui tutkin ja toimin ympäristössäni, sekä liikun, kasvan ja kehityn. Päiväkodilta siirtyessämme nuotiopaikkaan myös liikenteessä liikkumisen taidot saivat mahdollisuuden kehittyä aikuisen valvonnassa. Metsädiplomit jaettiin paikalle oleville lapsille iltapäivän aikana ja osa lapsista saivat ne vasta seuraavan viikon aikana ollessaan päiväkodissa paikalla.

Kuva 10. Metsädiplomi

6 Luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyön tekemisestä tehtiin kirjallinen sopimus Elämispäiväkoti Kuusenkärkkäät oy:n kanssa. Riittävä perehtyneisyys aihealueeseen ohjasi työn valintaa ja lopullista toteutusta.

Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2007) mukaan tutkimuksen keskeisimpien periaatteiden noudattaminen ovat edellytys laadukkaalle tutkimustyölle. (Hirsjärvi, Semmes, Rajavaara 2007, 25–27) Opinnäytetyössä on noudatettu hyviä tieteellisiä käytäntöjä ja etukäteen perehdytty ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettisiin suosituksiin. Tutkimusetiikkaa noudatettiin koko prosessin ajan.

Teoreettista viitekehystä laatiessa ja lähteissä on hyödynnetty suurimmaksi osaksi ajantasaista tietoa ja niiden valinnan suhteen osoitettiin kriittisyyttä.

Tarvittavat tutkimusluvut on kysytty myös alle 18-vuotiaiden vanhemmilta. Osallistuvien lasten ja heidän vanhempiansa oikeuksiaan on kunnioitettu läpi projektin. Luotamuksellisuutta on korostettu työskentelyn kaikissa vaiheissa, ja salassapitovelvollisuus on velvoittanut toimimaan sen mukaisesti. Tutkimuksen kaikki työvaiheet on dokumentoitu eikä siihen osallistuneita lapsia pysty tunnistamaan aineistosta. Havainnoin ollessa lähes yhden työntekijän vastuulla, myös omat henkilökohtaiset havainnointi-, ja ohjaustaidot korostuivat.

Suunnitteluvaiheessa on otettu huomioon, etteivät kaikki lapset välttämättä osallistu toimintaan ja että osa lapsista voi olla juuri sillä viikolla pois varhaiskasvatuksesta. Poissaolon syynä voisi olla esimerkiksi sairastuminen joka näin ollen vähentäisi toimintaan osallistuneiden lasten määrää. Luotettavuuden kannalta työskentelyyn osallistuvien lasten määrä oli joinain päivinä vähäinen. Tuotettuja teoksia valokuvattiin toteutuksen aikana. Tutkimukseen osallistuneita lapsia ei valokuvattu, jotta heidän anonymiteettinsä säilyy. Tutkimuksen aikaiset kokemukset on raportoitu objektiivisesti ja totuudenmukaisesti. Tutkimuskysymysten käyttö on lisännyt tutkimuksen luotettavuutta, sillä ilman sitä aineisto olisi mahdollisesti jäänyt suppeaksi.

Haastatteluvaiheessa luotettavuuden kannalta mahdolliset häiriötekijät kuten esimerkiksi kiire on voinut vaikuttaa vastaustuloksiin yksilöhaastattelussa. Lapsilta kerätyn palautteen sisältöön on voinut vaikuttaa se, että palaute kerättiin samaan aikaan koko ryhmän lapsilta.

7 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksinä tutkimuksen aikana olivat;

1. *Miten varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen eri osa-alueet voidaan huomioida pedagogisessa toiminnassa luonnossa?*
2. *Mitkä tekijät edistävät jokapäiväistä toimintaa luonnossa ja mitä haasteita sille on nähtävissä?*

Pedagogisen toiminnan eri osa-alueet huomioitiin toiminnan suunnittelussa laatimalla pedagoginen viikkosuunnitelma. Mediakasvatusta ja teknologiakasvatusta viikkoon ei sisällynyt koska se oli rajattu tietoisesti pois. Ennalta suunniteltujen osa-alueiden lisäksi myös ruokakasvatus tuli yhdeksi teemaksi kuin huomaamatta sekä turvallisuusnäkökulma liikkuessamme lähiympäristössämme. Oppimisen näkökulmasta luonto ei ympäristönä rajoittanut pedagogisen toiminnan toteuttamista. Varhaiskasvatuksen arjessa on paljon mahdollisuuksia toteuttaa myös arjen pedagogiikka ympäristöstä riippumatta. Osallisuuden näkökulmasta jokainen lapsi sai mahdollisuuden osallistua toimintaan omana yksilönä.

Lapsilla oli oppimisympäristönä maastoltaan monipuolinen lähimetsä, jossa he pystyivät ideoimaan leikkejään oma-aloitteisesti. Myös metsän ja maaston korkeuserot kehittivät lasten motorisia taitoja monipuolisemmin verrattuna päiväkodin pihaympäristöön tai sisätiloihin. Luonto ei ympäristönä osoittautunut olevan missään vaiheessa puutteellinen. Pystyimme toimimaan ennalta suunnittelun ohjelman mukaisesti, vaikkakin myös odottamattomia muutoksia tuli eteen. Jatkossa luonnossa oppimiseen voisi ottaa näkökulman ilmiöoppimiseen ja vuodenaikojen hyödyntämiseen opetuksessa. Näin lapsille muodostuu konkreettinen ymmärrys esimerkiksi vuodenaikojen vaihtelusta ja sen vaikutuksista eläimiin ja luontoon.

Tutkimuksen aikana tuli esiin, ettei etukäteen suunniteltu ohjelma aina toteudu tai siihen voi tulla äkillisiä muutoksia. Työntekijän henkilökohtaisilla ominaisuuksilla ja asenteella on myös vaikutusta, miten osaa toimia odottamattomissa tilanteissa.

Nämä ominaisuudet korostuvat, kun toimitaan luonnossa.

Kykeneekö työntekijä muutoksista huolimatta toimimaan ja näkemään mahdollisuudet esteiden takana. Tämän kaltaisia muutoksia voi olla, että jokin toiminnan toteutus kestää ajallisesti enemmän kuin on suunniteltu tai joku lapsiryhmästä tarvitsee aikuisen tukea tai apua enemmän. Tutkimuksen aikana selvisi, että etukäteisvalmisteluihin sekä suunnitteluun tulee varata riittävästi aikaa. Erityisruokavaliota noudattavia lapsia tai lapsia kenen terveydentila vaatii erityistä huomiota, on hyvä ottaa huomioon jo toiminnan suunnitteluvaiheessa. Nämä tekijät eivät saisi nousta esteiksi kenenkään lapsen osallistumiselle toimintaan.

Havaintojen perusteella lapset eivät viikon aikana ilmaisseet, että metsässä ei olisi ollut tekemistä tai siellä olisi ollut tylsää. He tuntuivat löytävän aina jotain mielekästä tekemistä. Toisinaan kaveritilanteissa tarvittiin aikuisen apua. Haasteiksi metsässä toimisille olisivat voineet olla toteutuksen aikana sääolosuhteet ja lasten puutteelliset varusteet metsässä toimimista varten. Lapset olivat kuitenkin saapuneet jokaisena päivänä tarvittavin varustein päiväkotiin.

8 Pohdinta

Ympäristökasvatukseen liittyvässä Palmeri'n puumallissa (Hujala, Turja 2012, 212) yksilön omat elämäkokemukset luovat pohjaa ympäristökasvatukselle. Omat lapsuuden kokemukseni ovat olleet merkittäviä oman luontosuhteeni kehittymisen kannalta. Kokemukset ovat luoneet pohjan, jonka myötä oma kiinnostukseni luontoa ja ympäristöä kohtaan on elämän myötä syventynyt. Koen että siihen on vaikuttanut luonnossa vietetyn ajan suuri määrä, sekä siellä saadut erinäiset kokemukset. Luonnossa jokainen aisti on saanut virikkeitä ja siellä liikkuminen sekä toimiminen on tullut ominaiseksi tavaksi elää ja toimia. Omassa opinnäytetyössäni oma kiinnostus ympäristökasvatusta kohtaan on voimavara toteuttaa sitä motivoituneella työotteella.

Vapaalle leikille oli jätetty viikon aikana tilaa koska sen koettiin olevan tärkeää ohjatun toiminnan rinnalla. Ohjatun toiminnan aikana lapset malttoivat kuunnella ohjeita ja pystyivät noudattamaan niitä. Jokainen lapsi sai mahdollisuuden leikkiä ja toimia muokkaamattomassa ympäristössä omaa mielikuvitusta käyttäen.

Luonnonmukaisten materiaalien käyttö näkyi päivittäin toiminnassa. Suurin osa tarvikkeista löytyi aina ympäriltä luonnosta. Lapset saivat itse osallistua keräämään materiaalia tehtävien suorittamista varten, jolloin heidän osallisuutensa kokemusta ja positiivista mielikuvaa oppijana vahvistettiin näin.

Luonnonilmiöiden havainnointi tapahtui viikon aikana luonnossa myös konkreettisesti. Vuodenajan vaihtuminen oli huomioitu erään toimintakerran yhteyteen ja tähän liittyen valikoitui saduksi muuttolintuja koskeva satu. Viikon aikana ympäristökasvatuksen mukaisesti ympäristössä oppiminen toteutui sekä samalla myös ympäristöstä oppiminen ollessamme siellä. Materiaalia ei käytetty turhaan viikon aikana ja toimimme luontoa kunnioittaen. Tällä tavoin toimimme myös ympäristön puolesta.

Elämys- ja seikkailupedagogisen teoreettisen pohjan mukaisesti viikon aikana tuotetut oppimisen tulokset eivät olisi niin merkittäviä kuin itse tavat, miten opetusta toteutetaan. Viikon aikana osa oppimistilanteista oli suunniteltuja ja osa tilanteista tuli vastaan yllättäen. Tähän käytän esimerkkinä suunnittelematonta roskien keräystä, kurkiauraa tai hajotetun nuotiopaikan korjausta. Osa näistä kokemuksista on voinut olla lapsille merkityksellisiä niiden mahdollisen elämyksellisyyden myötä. Erillisen palautteenkeruun yhteydessä olisi voitu mitata palautteen ohella toiminnan merkityksellisyyttä lapsille sopivan symbolisen mittarin kautta. Oppiminen tapahtui myös usean eri aistin kautta ollessamme ulkona.

Viikon aikana elämyksellisyys oli yhtenä pedagogisena tavoitteena. Tämä tavoite toteutui suunnitellusti sekä osittain niin ettei kaikkea voinut tutkijana ennakoida, vaikka positiivinen myötävaikutus lopputulokseen olikin osittain havaittavissa.

Lapsiryhmästä osa lapsista oli paikalla koko viikon, jolloin he osallistuivat toimintaan enemmän verrattuna lapsiin, jotka olivat toiminnasta poissa. Teoreettisen taustaan peilattaessa on mahdollista, että toimintaan aktiivisemmin osallistuneet lapset kokivat viikon elämyksellisyyden voimakkaammin, jos sitä olisi tutkittu.

Metsätoiminnan onnistumista vaikutti tutkimuksen aikana edesauttavan, että lapsiryhmän lapset ovat tottuneet toimimaan ulkona ja metsässä. Viikon aikana toimintaan osallistuneiden lasten määrä vaihteli johtuen erinäisistä syistä. Perheiden erilaisten aikataulujen vuoksi retkiviikon olisi voinut selkeämmin aikatauluttaa myös perheille. Joinain päivinä saatoimme hetken odottaa jotakin lasta saapuvaksi, kun taas toisena päivänä yksi lapsista lähtikin aiemmin jo pois. Havaintojen perusteella ohjeiden antamisen tukena olisi voinut käyttää kuvallisia ohjeita oppimistuokioiden yhteydessä.

Lasten motivaatio metsäviikon aikana näyttäytyi säilyvän hyvin ja mielenkiinto pysyvän yllä. Oletetaan että osasyynä tähän voi olla, että yhdessä metsässä vietetty viikkoimme huipentui ns. ”metsäjuhliin”. Tämä tuntui kiinnostavan lapsia erityisesti. Pilotoinnin aikana lapsilta olisi voinut kerätä palautetta toimintakertojen jälkeen systemaattisemmin. Osa lapsista koki toimintakertojen jälkeen avoimiin kysymyksiin vastaamiseen ilmeisen haastavana, eivätkä täten osanneet sanoa mitään kokemuksia päivästä.

Myös metsäviikkoon valmistumiseen olisi voinut perheille laatia vielä seikkaperäisemmän ja kuvallisen ohjeistuksen. Retkirepun sisältöä varten voisi laatia myös kuvallisen tarkistuslistan, jonka avulla lasta voi tukea omatoimisuuteen pakkaamisessa ja repun sisällön tarkistamisessa. Näen että jatkossa tämä edesauttaisi lasten yhteneväisempiä varustetasoja niin ulkoilua kuin mahdollista metsätoimintaakin varten. Kuvalliset ohjeistukset palvelisivat myös vieraskielisten ymmärtävät ohjeistuksen tukena.

Metsätoimintaa voi toteuttaa päiväkodissa myös niin että syöminen ja nukkuminen toteutettaisiin kuitenkin sisällä. Näin voisi toimia esimerkiksi pienten lasten kanssa, joille sääolosuhteet voivat olla joinain vuodenaikoina haastavat pukeutumisen näkökulmasta. Yhteistyö keittiöhenkilökunnan kanssa on myös tärkeää.

Viikon aikana keittiöstä oli pakattu annos kylmää ruokaa mukaan, jota meillä ei ollut mahdollisuutta lämmittää metsässä. Jotta sen kaltaisia tilanteita ei tulisi olisi retkikeitin ollut hyvä olla mukana. Keittiöllä olisi hyvä olla realistinen tieto millaisin varustein metsässä toimimme ruokahuollon näkökulmasta. Näin vältetään turhia olettamuksia ruoanvalmistuksen suhteen.

Vessassa käymiset pystyttiin hoitamaan sekä ajoittamaan päiväkodissa käymisen yhteyteen. Kahden aikuisen läsnäolo mahdollisti toisen irrottautumisen toiminnasta tarpeen mukaan. Mikäli käytössämme olisi ollut ulkovessa siten vessassa käynti olisi onnistunut lähellä päivittäistä toimintapaikkaamme.

Lasten ja vanhempien osallistaminen metsätoiminnan ideointiin ja sen toteutukseen on tulevaisuudessa myös yksi vaihtoehto. Näin lasten osallisuuden toteutuminen voitaisiin huomioida toiminnan suunnitteluvaiheesta toteutukseen asti. Ideointia voisi toteuttaa vanhempainillan yhteydessä ja tehdä ideat näkyviksi esimerkiksi seinälle. Lasten ikätaso huomioiden lasten kanssa voisi työskennellä ja hahmottaa mieluista metsäpäiväkotia. Menetelmänä voisi käyttää piirtämistä lasten kanssa tai pienoismallien rakentelua, jossa hyödynnetään luonnosta löytyviä materiaaleja.

Päiväkodilla on olemassa olemat retkeilyä varten makuualustoja, ulkovilttejä sekä retkiastiastot. Isojen maitokärryjen avulla tavaroiden kuljettaminen onnistuu myös tasaisessa maastossa. Tutkimukseni aikana selvisi, että metsätoiminnan aloitus onnistuu perustarvikkeiden avulla hyvin. Liian valmiiksi suunniteltu ja rakennettu ympäristö ei välttämättä enää mahdollistaisi samoja keinoja oppia monipuolisesti kuin luonnonmukainen ympäristö.

Päiväkodin nykyisessä sijainnissa luonto on päiväkodin vieressä. Ympäristö mahdollistaa toimimisen luonnossa hyvinkin helposti verrattuna, jos heidän sijaintinsa olisi sellaisessa ympäristössä, jossa siirtymät metsään olisivat pitkiä ja osin vaarallisia.

Työntekijän henkilökohtaisilla ominaisuuksilla ja asenteella on vaikutusta siihen, miten osaa toimia odottamattomissa tilanteissa. Nämä ominaisuudet korostuvat, kun toimitaan luonnossa. Kykeneekö työntekijä muutoksista huolimatta toimimaan ja nä-

kemään mahdollisuudet esteiden takana? Nuotiopaikan korjauksen yhteydessä lasten kokemusta osallisuudesta vahvistettiin, kun he osallistuivat jokainen itse keräämään nuotiokeppejä.

Yrityksessä voisi selvittää miten nykyiset työntekijät määrittelevät metsäpäiväkotitoiminnan. Samassa yhteydessä heiltä voisi kerätä tietoa mitkä tekijät edistävät sitä tai ovat esteenä sen toteuttamiselle nykyisellä hetkellä. Kerättyjen tietojen pohjalta yrityksessä voidaan suunnitella toiminnan toteutusta niin että se olisi tasalaatuista ja suunnitelmallista.

Mikäli yritys haluaisi profiloitua metsäpäiväkodiksi olisi vaihtoehtona kouluttautua ja liittyä esimerkiksi "ilo kasvaa ulkona"-verkostoon. Tämän myötä metsäpäiväkotitoiminnan toteuttaminen olisi jatkossa suunnitelmallisempaa ja jokainen henkilökunnan jäsen olisi koulutettu toteuttamaan sitä.

Varhaiskasvatusta toteutetaan lapsia ja perheitä varten, jolloin perhe myös päiväkodin valitessaan saattaa tehdä valinnan sillä perusteella mitä päiväkodissa painotetaan. Tällä tavoin asiakasperhe ostaa palvelun myötä samalla myös osaamisen. Markkinoinnissa voisi ottaa myös metsäpäiväkotitoiminnan mainonnan laajemmin käyttöön ja tehdä arkipäiväinen toiminta siten näkyväksi.

Yrityksen olisi hyvä pohtia millaista osaamista yritys arvioi tulevaisuudessa tarvitsevänsä. Yrityksen näkökulmasta työntekijöiden kanssa voisi toteuttaa osaamiskartoituksen. Nykyisten työntekijöiden osaaminen ja kiinnostuksen kohteet voisi huomioida esimerkiksi kehityskeskusteluiden yhteydessä, jotta yritys saa tietoa jo olemassa olevasta potentiaalista. Työntekijöiden näkökulmasta tämä tarkoittaisi sitä, että jo rekrytointivaiheessa työntekijöiden tulisi osoittaa olevansa kiinnostuneita toimimaan luonnossa.

Nykyiset toimitilat asettavat tietyt haasteet kehittävät metsäpäiväkodin toimintaa. Yritys toimii vuokralla tiloissa, eikä täten esimerkiksi kodan tai laavun pystyttäminen pihaan ole vaihtoehto. Mikäli myöhemmin yrityksellä on mahdollisuus kotaan ja ulkovaessaan, olisi se ympäristönä monipuolinen tukikohta toteuttaa varhaiskasvatusta. Myös isomman puolijoukkueteltan käyttäminen ja metsävessan hyödyntäminen voisi olla toinen vaihtoehto.

Suurin potentiaali metsätoiminnan toteuttamiseen nykyisin resurssein löytyy jo yrityksen sisältä, henkilökunnasta. Näin ollen metsäpäiväkotitoiminnan toteuttaminen on siirrettävissä ja toteutettavissa perusvarustein myös missä tahansa muussa varhaiskasvatuksen ympäristössä. Jatkotutkimuksena voisi selvittää miten varhaiskasvatuksen henkilöstö kokee osallisuuden ja metsätoiminnan käsitteen.

Lähteet

Friluftsförbundet 2020. Viitattu 3.12.2020. <https://www.friluftsförbundet.se/>

Hirsjärvi S., Remes P., Sajavaara P., 2007. Tutki ja kirjoita. 13. painos. Helsinki: Tammi.

Hujala, E., Turja, L.2012. Varhaiskasvatuksen käsikirja.2.painos. Juva: Bookwell.

Hidasta Elämää. 2018. Lasten omat voimakortit. Viitattu 21.1.2021.

<https://www.bing.com/newtabredir?url=https%3A%2F%2Fhidasta-elamaa.fi%2Fpuoti%2Flasten-voimakortit%2F>

Juusola, M., 2014. Ystävyyden pelisäännöt. Lahti: Markprint.

Karppinen, S., J., A., Lomama, T.,2007. Seikkaillen elämyksiä. Seikkailukasvatuksen teoriaa ja sovelluksia. Tampere: Juvenes print.

Laine, J.L., 2004. Suomen luonto-opas. 5.painos. Porvoo: WSOY

Leskisenoja, E. 2019. Positiivinen pedagogiikka varhaiskasvatuksessa. Toteuta käytännössä. Keuruu: PS-kustannus.

M. & Suomela, L. 2014. Iloa ja ihmettelyä. Ympäristökasvatus varhaislapsuudessa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Ojasalo, K., Moilanen, T., Ritalahti, J. 2014. Kehittämistyön menetelmät. 3.painos. Helsinki: Sanomapro.

Opetushallitus. 2021. Mitä on varhaiskasvatus. Viitattu 14.11.2020.

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-varhaiskasvatus>

Opetushallitus. 2018. Varhaiskasvatus-suunnitelman perusteet. Viitattu 12.09.2020. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf

Parikka-Nihti, M., Suomela, L. 2014. Iloa ja ihmettelyä. Ympäristökasvatus varhaislapsuudessa.

Pihlaja, P., Viitala, R., 2019. Varhaiserityiskasvatus. Viitattu 1.2.2021. <https://www.elibrary.com/reader/9789524519977>

Rosaleen, J., 2012. Outdoor learning past and present. England: Open university press. Viitattu 12.11.2020. <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.jamk.fi:2443/lib/jypoly-ebooks/reader.action?docID=863804>

Rusanen, S., Kuusela, M., Rintakorpi, K., Torkki, K., 2014. Musta tuntuu punaiselta. Kuvataiteellinen toiminta varhaisiässä. Riika: Livonia Print

Sturges, M. 2015. Supporting child participation in the early years of education. Viitattu 10.5.2021. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1161450.pdf>

Suomen Latu. 2020. Luonnossa kotonaan-materiaali. Viitattu 12.09.2020. <https://www.suomenlatu.fi/ulkoile/lastentoiminta/luonnossa-kotonaan.html>

Suomen ympäristökeskus. 2014. Luonto lähelle ja terveydeksi. Ekosysteempipalvelut ja ihmisten terveys. Argumenta-hankkeen 2013–2014 tulokset ja toimenpidesuosittukset. Viitattu 2.2.2021.

SYKEra_35_20 environmental education, adventure education, experiential pedagogy 14.pdf

Tuormaa, M., 2016. Takapihalta alkaa seikkailu. Tarinoita ja toimintaideoita lähiluontoretkeille. Porvoo: Bookwell.

Uusi-Kakkuri, N., Viitattu 24.9.2020. <http://www.metsaemo.fi/toiminnallinen-metsaseikkailu-metsarata/>

Varhaiskasvatuslaki. 2018. Viitattu 10.5.2021. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>

Yhdistyneet kansakunnat. Lapsen oikeuksien sopimus. 1998. Viitattu 1.12.2020. <https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/sopimus-kokonaisuudessaan/>

Liite 2. Tutkimuslupa

Hei viskariryhmän vanhemmat!

Olen sosionomiopiskelija Jyväskylän ammattikorkeakoulusta. Teen opinnäytetyön Kuusenkärkkäät päiväkodissa, viskareiden ryhmässä.

Opinnäytetyöni aiheena on toteuttaa viskareiden varhaiskasvatusta metsäympäristössä viikon ajan. Viikon aikana kerään lapsilta palautetta päivistä ja toiminnasta. Kirjaan lapsilta saadut palautteet opinnäytetyöhöni.

Lapset eivät ole tunnistettavissa aineistosta, eikä mitään muita tietoja kerätä talteen. Lapsia ei valokuvata tai videoida tutkimuksen aikana.

Pyydän teiltä täten lupaa, jotta lapsenne saa osallistua tutkimukseen. Tutkimus toteutetaan syksyn aikana.

Koko tutkimusaineisto käsitellään tutkimuseettisten periaatteiden mukaisesti ja salassapitovelvollisuutta noudattaen.

Vastaan mielelläni kysymyksiin liittyen metsätoiminnan toteutukseen ja itse tutkimukseen.

Linda Pippuri

Yhteistyöterveisin,

Pippuri Linda

Lapsen nimi: _____

Lapseni saa osallistua tutkimukseen / lapseni ei saa osallistua tutkimukseen

Lapseltani saa kysyä palautetta toiminnasta / ei saa kysyä palautetta

Lastani saa havainnoida tutkimuksen ja toiminnan aikana / ei saa havainnoida

Vanhemman allekirjoitus ja nimenselvennys: _____

Paikka ja aika: _____

Liite 3. Tiedote

Tiedote ensi viikon metsätoiminnasta

Tässä lyhyesti tietoa ensi viikon sisällöstä, voitte käydä läpi tulevaa viikkoa halutesanne myös lapsenne kanssa 😊

Teemoina eri päivinä ovat:

- Kierrätys, kestävä kehitys
- Metsäseikkailu, jossa käymme läpi toiminnallisia rastipisteitä yhdessä
- Harjoitteleminen tunne- ja kaveritaitoja
- Yhteisiä mukavia leikkejä ja kynätehtäviä
- Eläinjoogaa rannalla
- Pidämme viikon aikana myös metsälevyraadin, johon voitte jo yhdessä kotona miettiä sopivan lastenlaulun yhteisesti kuunneltavaksi

Viikon päätteeksi pidämme perjantaina pienimutoiset metsäjuhlat, joissa lapset saavat metsädiplomit osallistumisesta metsätoimintaviikkoon!

Mukavaa yhteistä ja happirikasta viikkoa odotellen, Linda 😊

Liite 4. Metsädiplomi

Elämyspäiväkoti Kuusenkärkkäät

*Metsädiplomi***LAPSEN NIMI**

on osallistunut reippaalla ja iloisella mielellä päiväkodin viskari-
ryhmän yhteiseen metsätoimintaan 28.9.2020-2.10.2020.

Kiitos osallistumisesta!

Linda Pippuri

2.10.2020

